

Flickors lika rättigheter

Alla flickor och pojkar har samma rättigheter och ska ha möjligheter till ett bra liv. Det står i FN:s konvention om barnets rättigheter, som nästan alla världens länder har förbundit sig att respektera. Sverige har lovat att följa barnets rättigheter. Men hur är det hemma hos dig, i skolan och på fritiden?

Barnkonventionen innehåller rättigheter som gäller för just dig och för varje barn. Den är uppdelad i stycken som kallas artiklar. I artikel 2 slås fast att ingen får diskrimineras, alltså behandlas sämre, för att hon är flicka. Här är några exempel på vad FN-artiklarna säger om flickors rättigheter där du bor.

ARTIKEL 19: Du har rätt till skydd mot alla former av våld

Ingen får slå eller skada barn, ändå är det vanligt att vuxna utsätter barn för våld. Flickor och även deras mammor är särskilt utsatta. Flickor utsätts också för våld av jämnåriga pojkar och män utanför hemmet. Om flickor försöker berätta eller söka skydd blir de ofta inte trodda och får ingen hjälp.

ARTIKEL 24: Du har rätt att vara så frisk som möjligt och till vård om du blir sjuk

När flickor blir sjuka får de ofta sämre vård än pojkar, särskilt i fattiga familjer, där flickorna också behöver arbeta hårdare. Ibland får de mindre att äta än sina bröder om det är ont om mat. Fattiga pojkar vaccineras oftare mot farliga sjukdomar än flickor. I länder med bristande jämställdhet dör fler flickor än pojkar innan de hinner fylla fem år. I rika länder är det tvärtom

fler pojkar som dör före fem års ålder.

Alla barn har rätt att må bra och trivas med sig själva. Men flickor pressas ofta hårdare än pojkar till att se ut och bete sig på ett visst sätt. Det kan handla om allt från hur de klär sig, till framtidsdrömmar och fritidsintressen. En del flickor får inte cykla, dansa eller springa bara för att de är flickor.

ARTIKEL 28–29: Du har rätt till en bra utbildning

Alla barn har rätt till utbildning, men fler pojkar än flickor får börja i skolan och många flickor tvingas sluta i förtid. Ibland är det för att föräldrarna vill ha döttrarnas hjälp i hushållet. Andra oroar sig för att män ska attackera flickorna på vägen till skolan och göra dem illa. En del tycker att utbildning för en dotter är bortkastad, eftersom hon kommer att tillhöra en annan familj när hon gifter sig. I en del länder saknar många skolor separat toalett för flickor och då stannar många hemma när de får mens. De missar lektioner och de som inte kan komma ikapp hoppar av skolan. Andra flickor slutar för att en vuxen i skolan behandlar dem illa. Det finns till och med lärare och rektorer som försöker tvinga elever till sex genom att hota med låga betyg och

underkänt på examen.

En flicka som får utbildning gifter sig senare och får färre och friskare barn. För varje extra år som en flicka går i skolan ökar hennes framtida inkomst med upp till en femtedel! Det är bra för henne och hennes familj, men också för hela landet.

ARTIKEL 32: Du har rätt till skydd mot skadligt och/eller farligt arbete

Enligt Konventionen om barnets rättigheter får ingen arbeta alls före tolv års ålder och du får inte jobba långa dagar med tunga eller farliga arbetsuppgifter innan du är 18. Ändå tvingas många barn att börja arbeta tidigt och att utföra skadliga uppgifter. Runtom i världen är det ofta flickor som utför några av de lägst betalda och farligaste jobben. De sliter inom jordbruk, i fabriker, på byggarbetsplatser och som piga i privata hem. Ibland får de inte ens lön, bara lite mat.

ARTIKEL 34–35: Du har rätt till skydd mot övergrepp och mot att bli bortförd och/eller såld

Du får inte giftas bort medan du är barn, alltså under 18 år. Ändå

Fira flickorna

Förenta Nationerna, FN, har instiftat en internationell dag för flickor som firas den 11 oktober varje år. Du och dina kompisar kan ordna en manifestation där ni står upp för flickors lika rättigheter och påminner alla i er omgivning om att flickors rättigheter måste respekteras! Det är viktigt att flickor inte står ensamma i kampen för lika rättigheter. Pojkar behövs också för att skapa förändring.

tvingas framför allt flickor in i barnäktenskap i många länder, – det hände räven i Sverige. Tolv miljoner flickor gifts bort varje år, det är 23 i minuten, nästan en flicka varannan sekund. I en del länder tvingas flickor gifta sig för att deras familj behöver de pengar eller den boskap som mannens familj ger i utbyte mot en fru. Det brukar beskrivas som handel med barn.

Flickor som gifts bort får många av sina rättigheter kränkta. De tvingas ofta sluta skolan och utsätts mycket oftare för våld av sina män än dem som gifter sig som vuxna kvinnor. Det kan också vara livsfarligt för en flicka att föda barn innan hennes kropp har vuxit klart.

Förlossningsskador är idag världens vanligaste dödsorsak för fattiga flickor mellan 15 och 19 år.

ARTIKEL 37: Ingen får utsätta dig för grym behandling

Ingen har rätt att göra dig illa även om det görs för att följa och hedra gamla traditioner. Det finns många traditioner som är bra för både barn och vuxna, men också en del som är dåliga. Flera av de urgamla traditioner som skadar flickor hör ihop med giftermål. Till exempel anser en del att en flicka inte kan gifta sig förrän hon har utsatts för

omskärelse. Traditionen att skära i flickors underliv (private parts) är väldigt smärtsam och kan även ge allvarliga infektioner och skador som påverkar resten av flickans liv.

ARTIKEL 31: Du har rätt till lek, vila och fritid

Barnkonventionen innehåller rättigheter som gäller för just dig och för varje barn. Den är uppdelad i stycken som kallas artiklar. I artikel 2 slås fast att ingen får diskrimineras, alltså behandlas sämre, för att hon är flicka. Här är några exempel på vad FN-artiklarna säger om flickors rättigheter där du bor.

ARTIKEL 12–15: Du har rätt att säga vad du tycker och bli lyssnad till

Flickor och pojkar har samma rätt att säga vad de tycker och att få vara med och bestämma över frågor som rör dem. Det är ofta svårare för flickor än för pojkar att få göra sina röster hörda och att bli lyssnade på i familjen, i skolan och i samhället. De har mindre möjligheter att få bestämma över sig själva och sina egna kroppar. I en del länder har flickor på landsbygden ofta sämre möjligheter än flickor som bor i städer att få gå i skolan och skapa ett bra liv. Hur är det i Sverige?

Spelar det roll?

Lika rättigheter och möjligheter till ett bra liv spelar förstås roll för varje barn, vare sig du är flicka eller pojke. Det är också bra för hela samhällen att flickor och kvinnor har lika rättigheter som pojkar och män. Om flickor får utbildning och jämställdheten ökas leder det till mindre fattigdom och ett bättre liv för alla.

